

MOJ DOM

Glasilo Pokrajinske zveze društev hišnih posestnikov za Slovenijo v Ljubljani.

Izhaja mesečno enkrat. - Uredništvo in upravnništvo je v Salendrovi ulici šte. 6. - Telefon šte. 2283.
Tiska tiskarna Makso Hrovatin v Ljubljani. - Odgovorni urednik Ivan Frelih.

Štev. 5.

Ljubljana, 5. oktobra 1935.

Leto XV.

Šolnina

Tar. post. 318a se izpreminja in se glasi
Za pohajanje vseh državnih šol se plačuje šolnina:

kdor plačuje na leto		III. skup.	II. sk.	I. sk.
Din	Din	Din	Din	Din
nad 300 do	1.000	100	150	200
„ 1.000 „	3.000	150	200	250
„ 3.000 „	5.000	200	250	300
„ 5.000 „	10.000	300	400	500
„ 10.000 „	20.000	500	600	700
„ 20.000 „	50.000	800	900	1.000
„ 50.000		1.300	1.400	1.500

Osnova za plačevanje šolnine je seštevnik neposrednih davkov roditeljev in učencea.

Če je davčni zavezanec kakšne davčne oblike oproščen, se določi davek po čl. 3. zakona o neposrednih davkih.

Pripomba 1. Šolnina se plačuje:

na univerzah, ekonomsko-komercialni visoki šoli, višji pedagoški šoli in drugih šolah iste veljave za vsak semester z zneskom iz I. skupine, na ostalih šolah za vsako šolsko leto z zneskom iz ustrežajoče skupine.

Pripomba 2. Šolnina se plačuje po prednji razpredelnici za učence:

1. na univerzah, ekonomsko-komercialnih visokih šolah, višji pedagoški šoli in drugih šolah iste veljave po I. skupini;

2. na srednjih šolah:

a) nižje razrede po III. skupini;

b) za V. in VI. razred po II. skupini;

c) za VII. in VIII. razred po I. skupini;

3. na učiteljskih šolah, srednjih tehniških šolah, višjih ženskih obrtnih šolah, trgovinskih in pomorskih akademijah, bogoslovnih, železniških prometnih šolah in šolah za sestre pomočnice v prvem in drugem letu po II. skupini, v nadaljnjih letih po I. skupini. Če je na teh šolah dveletni pouk, se plačuje: v prvem letu po II. skupini, v drugem letu pa po I. skupini;

4. na trgovinskih šolah po II. skupini;

5. na babiških šolah po III. skupini;

6. na meščanskih šolah, strokovnih obrtnih šolah (moških obrtnih, ženskih strokovnih in ženskih nižjih ter nadaljevalnih) in gozdarskih šolah se plačuje polovica šolnine iz III. skupine;

7. za učence, katerih roditelji imajo po več otrok v šolah, se plačuje:

a) za prvega otroka popolna šolnina iz te tarifne postavke;

b) za ostale otroke polovica šolnine.

8. Privatni učenci morajo plačati pred opravljanjem izpitov trikratno šolnino, predpisano za eno šolsko leto po predpisih te tarifne postavke.

Pripomba 3. Šolnina iz te tarifne postavke se ne plačuje:

a) na osnovnih šolah, vojaških akademijah in posebnih kmetijskih šolah, rudarskih šolah in občnih obrtno-trgovinskih šolah;

b) za učence državne gojence;

c) za učence, katerih roditelji z njimi vred plačajo manj od 300 Din davka na leto;

č) za učence na srednjih in nižjih kmetijskih šolah.

Pripomba 4. To šolnino pobira upravitelj (direktor) dotične šole ali oseba, ki jo odredi, po posebej osnovanem dnevniku in izroča pobrano vsoto najbližji davčni upravi kot dohodek od taks.

Pripomba 5. Iz naslova šolnine se samoupravne davščine ne smejo uvajati. Pač pa se na področju Savske banovine razen šolnine še plačuje tudi banovinska davščina za zidanje, popravila in vzdrževanje srednjih in strokovnih šol. Ta davščina se plača v dveh enakih obrokih po 100 ali 200 Din letno. Nameščenci ali upokojenci z dohodki izpod 3000 Din na mesec plačajo polovico te banovinske davščine, dijaki siromašnih staršev pa se jo lahko opraste.

Člen 3. zakona o neposrednih davkih se v zadnjih dveh odstavkih glasi:

»Začasno oproščen davek se odmerja in vpisuje v celokupni davčni predpis za dotičnega davčnega zavezanca in ta del davka se s pozivom na dotično oprostitev obenem odpiše davčnemu zavezancu. V vseh primerih, kjer se na podstavi višine davčnega predpisa (davčni cenzus) pridobijo ali izgube izvestne pravice, se jemlje v poštev celokupni davčni predpis za dotičnega davčnega zavezanca v smislu predhodnega odstavka.«

Iz teh zakonitih določil jasno sledi, da morajo lastniki hiš z davčnimi olajšavami plačati šolnino od višine davkov kot bi ne uživali davčnih olajšav, tedaj se morajo davčna potrdila izdajati na znesek zgradarine, ki odgovarja davku na dohodek od starih zgradb, tedaj 12% zgradarino in dopolnilni davek.

To je hotel naš društveni predsednik na ustanovnem občnem zboru društva posestnikov novih hiš pojasniti, a se mu ni hotelo dati besede.

Davčne oblasti so tedaj postopale popolnoma v smislu zakonitih predpisov ter se ni moglo na tem ničesar spremeniti. Če se v tem smislu ni postopalo že prejšnja leta, je to prišlo prizadetim samo v korist, kar se je drugod izvajalo že v prejšnjih letih.

Ker je ta trdota za lastnike novih hiš prišla v prakso pri nas šele letos, smo se takoj obrnili na našega poslanca gosp. dr. Fuxa, ki je posredoval pri ministru financ, da se dotični zakoniti predpisi pri prihodnjem državnem proračunu, ali pa s posebno davčno novelo spremenijo. Vsaka druga akcija v tem smislu je brezpomembna.

Podatkov, koliko so hišni posestniki radi tega na šolnini več plačali, ne rabimo, ker imamo pri rokah predpise vseh ljubljanskih hišnih posestnikov, napravljene v smislu čl. 3. davčnega zakona. V poštev pa pridejo ne samo z 6%, temveč tudi z 12% davčno, ker je obojim predpisan tudi dopolnilni davek.

Objavljati ali se sklicevati na kako statistiko, koliko so posestniki novih hiš radi tega več plačali, bi bilo zelo neumestno in bi prizadetim lahko celo škodovalo v dveh pogledih. V katerih, pa lahko vsak zve pri nas osebno. Enako morajo plačati tudi vojnici lastniki novih hiš, kot bi ne imeli davčnih olajšav.

Proč s cestnim ropotom in šumom!

Meseca maja tega leta se je po vsej Nemčiji vršil tako zvani »teden brez ropota«. Z razvojem in napredkom moderne tehnike so narasle tudi njene neprijetne strani, kot je n. pr. v mestu cestni ropot in kot posledica tega tresenje zgradb. To tresenje zahteva posebno pažnjo tudi zato, ker ne vpliva škodljivo samo na stanovanje, ampak tudi na konstrukcijo zgradbe. V mnogih spornih primerih se je namreč pokazalo, da ne zadoščajo več določbe občega državlanskega zakona. Pri poškodovanju kake zgradbe zaradi tresenja je namreč nemogoče, točno ugotoviti krivca, ker nastajajo razpoke v zidovju polagoma.

V okolici industrijskih podjetij, kjer so postavljeni težji stroji, se pojavlja stalno tresenje tal. Zato morajo biti težji stroji postavljeni na popolnoma ločenih in izoliranih temeljih, da se s tem prepreči razširjanje tresenja.

Ukrepi za omejitev tresenja zaradi cestnega prometa so v glavnem naslednji: Nastavek tresenja moremo omejiti že na vozilu samem in to z uporabo primerenih vzmeti in pnevmatik.

Enake važnosti kot vozilo je za nastanek tresenja tudi ustroj ceste, oziroma železnic. Cesta naj bo gladka in kot podlago naj ima težak material. Pri cestnih železnicah se zelo zmanjša tresenje, če so stiki tračnic varjeni.

Kadar so položene tračnice na betonsko podlago, moramo namestiti vmes izolacijo, da s tem zmanjšamo tresenje in ropot.

Zaradi stalnega tresenja se temelji kake zgradbe premaknejo, radi česar nastanejo v zidovju razpoke. Da se to prepreči, je priporočljivo zgradbo postaviti na betonsko ploščo, kar pa je seveda združeno z večjimi stroški.

Spričo današnjega stanja tehnike moremo reči: z gradbenimi ukrepi ne moremo v splošnem zaščititi pred tresenjem zgradbe, ki se nahaja ob prometni cesti,

kjer je pričakovati velik promet, seveda če hočemo pri tem ostati v mejah zmer-nih stroškov.

Na dva načina je možno odpraviti te neprijetne posledice cestnega prometa. Ali na ta način, da zmanjšamo sile, ki povzročajo tresenje na minimum, ali pa s tem, da glavne ceste za težki promet prestavimo iz ogroženih delov mesta. V prvem primeru so potrebni predpisi glede hitrosti, obtežbe, vzmeti in glede kolesnih gum. V drugih državah se danes že grade moderne avtomobilske ceste, ki se ogibljejo gostih naselij.

Cestni ropot pa ne vpliva kvarno samo na konstrukcijo zgradb, ampak je tudi zelo neprijeten za stanovalec. V vseh kulturnih državah se vodijo danes akcije za omejitev cestnega ropota. Neki francoski pisatelj in zdravnik je predlagal vladi ustanovitev posebnega ministrstva za odpravo ropota. V Carigradu so pred kratkim sprejeli zakon, po katerem morajo imeti vozila vsake vrste gumijaste obroče. V Rimu in drugih mestih Italije so prepovedali vsakršno hupanje podnevi in ponoči.

Moderna gradbena tehnika je dala ropotu in šumu prosto pot. Prej je bilo drugače. Hiše so bile zgrajene masivno. Danes grade povsod v skeletnem sistemu, ki sestoji samo iz železobetonskih okvirjev. Zid ne nosi več, ampak samo izpolnjuje okvirje. Zato je tudi tanjši in vsakovrsten šum ima precej prosto pot v notranjost zgradbe.

Seveda trpe stare hiše ravno tako radi tega, vendar v nekoliko manjši meri. Hišni lastniki so zato najbolj interesirani na omejitvi cestnega ropota.

Najvažnejša je seveda omejitev ropota s tehničnimi sredstvi. Zasluga nemških in francoskih fizikov je, da so z dolgotrajnimi raziskovanji zvočnih hitrosti in uporov dali smernice uporabo primerne izolirne materiala, ki absorbira zvok.

V interesu narodnega zdravja je nujno želeli, da se vodi boj proti cestnemu ropotu.

Zveza nemških inženjerjev je z raziskovanjem cestnega šuma in ropota prišla do važnih izsledkov, na podlagi katerih je vlada izdala odredbo k občemu cestnemu redu, v kateri je s foni določena dopustna jakost posameznih ropotov. Tako sme voznik šum avtomobila pri polni obtežbi motorja in hitrosti 40 km na uro imeti jakost do 75 fonov. Meritev se izvrši v razdalji 7 metrov. (V ilustracijo fona: Fon je enota jakosti glasu in sicer je en fon tista jakost, ki jo človek z normalnim sluhom pod najugodnejšimi pogoji ravno še sliši. 60 fonov zaznavamo pri normalnem govorjenju, 75 fonov pri železniškem vlakcu, 130 fonov povzroča v ušesih že bolečina.) S tem je predpisana uporaba prvovrstnih glušnikov za izpušne cevi.

Za hupe — v kolikor sploh niso drugače omenjene — je v zaprtih naseljih določena jakost do 100 fonov, merjeno v razdalji 7 metrov. Vendar delajo sedaj na to, da se v mestih zniža na 80 fonov.

Poleg teh sredstev pa mora stati ob strani tudi javna disciplina, katero pogrešamo pri nas zlasti pri motociklistih, kajti le tako moremo iti uspešno v boj proti cestnemu ropotu.

Odpis zgradarine

Finančno ministrstvo je izdalo na vsa davčna oblastva v državi tole okrožnico:

Neko finančno ravnateljstvo je vprašalo, če se more izvršiti odpis osnovnega davka zemljarine po čl. 40. zakona o neposrednih davkih že na osnovi izjave davčnega obvezanca v letni prijavi za odmero zgradarine, da je zgradba prazna, ali je treba v to svrhu predložiti posebno

prijava? Dalje je vprašalo, kdaj je treba predpisati kazen radi neprijavljanja, ponovne porabe zgradbe in v katerih rokih je treba odpisati osnovni davek po citiranem členu zakona.

Davčni oddelek fin. ministrstva je izdal tole pojasnilo:

Po predpisu čl. 34. zakona in pravilnika je potrebno za zgradbe, ki ob priliki predložitve prijave za odmero zemljarine niso bile izdane pod zakup, t. j. za zgradbe, katere porablja hišni lastnik, ali stoje prazne, ugotoviti vrednost letne najemnine s primerjanjem z najemninami, ki se plačujejo za najbližja podobna stanovanja ali podobne lokale za obrt v času objave poziva za predložitev davčne prijave. Iz tega zakonskega predpisa sledi, da mora davčna uprava odmeriti zgradarino tudi za prazne prostore in to brez ozira na eventualno izjavo davčnega obvezanca v prijavi, da je zgradba prazna in da je ne bo dal v najem. Zato mora davčni obvezanec, čegar zgradba bo v bodočem letu prazna, po predpisu čl. 40. zakona, predložiti davčni upravi zaradi odpisa osnovnega davka posebno taksirano prijavo v roku 14 dni od dne prestatka porabe davčnega objekta. Hišni lastnik, čigar zgradba je bila prazna za časa predložitve prijave pa je ostala prazna 1. januarja in naprej v prihodnjem letu, mora predložiti prijavo radi odpisa osnovnega davka, ker se more izvršiti uradno delo pri odpisu po prijavi samo v onem letu, za katero je predložena prijava. Izjava v letni prijavi za odmero zgradarine, da je zgradba prazna, se ne more vzeti za osnovo odpisa osnovnega davka niti za ono leto, za katerega je bila predložena prijava, ker se more pri vsaki prijavi izvršiti uradno delo samo v onem cilju, zaradi katerega je bila predložena, t. j. po prijavi za odmero, a po prijavi za odpis samo odpis davka. Razen tega je prijava po čl. 46. zakona terminirana in že ta okolnost zahteva predložitev posebne prijave.

Kako je treba postopati pri odpisu davka v prejšnjem primeru, se vidi iz čl. 40., točka 6 pravilnika, ki jasno odreja, da je treba izvršiti odpis osnovnega davka polletno, ne pa celoletno.

Kazen iz čl. 40. zakona zaradi neprijavljanja ponovne porabe zgradbe ima značaj kazni radi nerednosti, pa se mora predpisati v vsakem slučaju neprijavljanja v višini dvojnega zneska osnovnega davka, ki bo ostal zaradi ponovne porabe zgradbe o zadolžitvi v odnosnem letu. Dejstvo, da je davčna uprava, vršeč kontrolo, pravočasno ugotovila ponovno porabo zgradbe in s tem onemogočila nadaljnje odpise osnovnega davka, ne razrešuje hišnega lastnika od kazenskih posledic iz člena 140. zakona.

Na koncu se dogaja, da delj kazen po čl. 137. vedno usodo osnovnega davka, pa je treba pri odpisu osnovnega davka po čl. 40. zakona odpisati sorazmerno delu odpisanega osnovnega davka.

Naprava trotoarjev v Ljubljani

Razsodba upravnega sodišča v Celju.

Neko ljubljansko velepodjetje je tožilo bansko upravo pred upravnim sodiščem v Celju, češ, da je nepravilno uporabila zakon, ko je kot rekurzna oblast zavrnila rekurz podjetja in odobrila naziranje in plačilni nalog mestnega poglavarstva glede povrnitve stroškov za napravo trotoarja ob posestvu tožiteljice. Le-ta se je sklicevala na prejšnji stavbni red in ugovarjala plačilnemu nalogu, češ, da tudi ni ničesar novega zidala na zadevni parceli.

Tožba je bila pred upravnim sodiščem v Celju kot neosnovana zavrjena. Najvaž-

nejši je končni del razsodbe, ki se glasi:

Dne 16. decembra 1931. je dobil obvezno moč gradbeni zakon z dne 7. junija 1931. Z dnem, ko je zadobil ta zakon moč, pa so prestali veljati dosednji gradbeni zakoni in zakonski predpisi za poedine kraje, kolikor se nanašajo na mesta in trge ter nasprotujejo določilom tega zakona (§ 138. gradbenega zakona).

Osporovani odlok mestnega načelstva v Ljubljani je bil izdan januarja 1934, tedaj v dobi, ko je že imel obvezno moč gradbeni zakon. Izdan pa je bil na osnovi § 123. tega zakona. Z ozirom na to in na določbe § 138. gradbenega zakona je presoditi, ali je bilo uporabiti določbe novega gradbenega zakona ali pa določbe stavbnega reda za mesto Ljubljano.

§ 71., odst. 3 in 4 cit. stavbnega reda nasprotuje določbam § 122., odst. 1 in § 123. gradbenega zakona. Po prvonavedenih zakonskih določilih je napravljala hodnike stranka sama in sicer, če je na novo zidala ali če je prezidavala, jih je morala napraviti po daljavi poslopja in ob zemljišču morda k njemu spadajočem in to na lastne stroške; v že obstoječih ulicah pa so se stroški naprave hodnikov delili med občino in stranko v razmerju 2:1.

Po § 122., odst. 1 gradbenega zakona pa napravljala hodnike in njih zveze s privatnimi posestvi izključno občina. Tu ni nikake omejitve na daljavo poslopja in zemljišča, ki k temu spada. Prav tako govori § 123. gradbenega zakona le o hodnikih in posestvih.

Po § 123. gradbenega zakona pa morajo lastniki posestev povrniti občini dejanske stroške za napravo hodnika ob svojih posestvih v ulicah, določenih z regulacijskim načrtom.

Iz te zakonske določbe se ne da posneti, da bi bile z njo mišljene samo one ulice, ki se z regulacijskim načrtom čisto na novo določajo, ne pa tudi že obstoječe ulice, ki se z regulacijskim načrtom v eni ali drugi smeri regulirajo. Izpodbijana odločba pravi, da je ulica, vzdolž katere se je napravil predmeten hodnik, regulirana kot mestna ulica, česar tožiteljica ne osporava, trdi le, da se ta izrek v razlogih osporavane odločbe ne strinja z zakonom. To njeno mnenje pa za dani primer spričo pravkar obrazloženega naziranja sodišča ne drži.

Iz gornjih ugotovitev o nasprotstvu obeh zakonskih določil sledi, da se v smislu § 138. gradbenega zakona glede naprave hodnikov in povračila stroškov za nje v danem primeru ne more več uporabljati stari stavbni red za mesto Ljubljano in da je Mestno načelstvo ljubljansko pravilno postopalo, ko je svoj zadevni odlok oprlo na § 123. gradbenega zakona.

Ker po §§ 123. in 122. gradbenega zakona ni za popravo hodnikov in za povračilo stroškov za napravo le-teh več merodajne, da se postavi kaka nova zgradba, ali da se kaj prezida, ampak je merodajna samo potreba hodnikov ob posestvih in kot zveze s privatnimi posestvi, zato je povsem neupoštevano, da tožiteljica ni na svoji parceli ničesar gradila ali prezidala.

Osporovani upravni akt je osnovan na zakonu, zato je bilo tožbo kot neutemeljeno zavriniti.

Občni zbor

Prvega društva hišnih posestnikov v Ljubljani

(Nadaljevanje.)

Naj pri tej priliki omenim še naše sestanke, ki jih prirejamo na raznih krajih v Ljubljani in v ljubljanski okolici. Lahko rečem, da so vsi ti sestanki, na katerih dajemo poduk in navodila v vseh zade-

vah, ki se tičejo hišnih posestnikov, prav dobro obiskani. Na žalost pa moram tudi ugotoviti, da ljudje pač prihajajo na sestanke, ker so potrebni poduka, ne pridobimo pa s tem skoro nobenega člana. Zato ne vem, če bomo te sestanke sploh še prirejali. Kdor hoče dobiti kak poduk ali kake informacije, naj pristopi k našemu društvu. Za malenkostno članarino bo prejemal naše glasilo »Moj dom«, ki ga pouči o vseh važnih zadevah, na razpolago mu je pa tudi naša pisarna, kjer dobi brezplačno vse potrebne informacije.

Toliko glede državnih davščin in drugih zadev.

Sedaj pa preidem k dvema proračunoma, ki sta posebno važna za ljubljanske hišne posestnike. Naj se dotaknem najprej banovinskega proračuna. Ko je bil banovinski proračun izročen javnosti, smo videli, da se namerava naložiti 50% banovinska taksa na vse državne takse. Torej na pogodbe, vloge, prošnje itd. Na vsako vlogo, od katere se plača 25 Din državne takse, bi se plačalo še 12.50 Din banovinske takse. Ker pri nas vlog ni veliko, smo to stvar pustili, posebno še, ker smo mislili, da finančni minister teh taks ne bo potrdil in ker se je obljubilo, da se bodo banovinske doklade na neposredne davke znižale za 15%. Bili smo prepričani, da bomo več pridobili, če se znižajo banovinske doklade, kot pa, če se opustijo banovinske takse. Gospod podban je v svojem otvoritvenem govoru poudarjal, da so se banov. doklade znižale za 15%, oziroma v Ljubljani in v nekaterih drugih mestih za 5%, tako da bi skupne banovinske doklade znašale 55%. To so tekom debate o banovinskem proračunu poudarjali tudi razni člani banskega sveta. Zato smo bili nemalo začudeni, ko smo zvedeli, da ostane vse pri starem in da se zniža samo doklada v združenih zdravstvenih občinah od 70 na 60%.

Ko smo to zvedeli, smo takoj brzojavno posredovali pri finančnem ministru, drugi dan smo mu pa poslali obširno spomenico, v kateri smo mu obrazložili in s številkami dokazali, da so banovinske doklade v dravski banovini najvišje in da jih davkoplačevalci ne bodo mogli plačevati. Prosili smo finančnega ministra, naj predloženega proračuna ne potrdi, nego naj ga vrne banski upravi z nalogo, da se doklade znižajo. To je potrebno toliko bolj, ker se je že podlaga za odmero doklad, to je zgradarino in podobno silno zvišala in bodo radi tega banovinske doklade še bolj narasle. Dobro utemeljeno prošnjo smo poslali tudi banu g. dr. Pucu.

Gotovo je, da se bodo vsi proračuni znižali do 20%. Pa če se tudi znižajo za toliko, bodo pri nas ostale iste doklade, kakor smo jih imeli pred vojno. Sedaj pa vzemite svinčnik v roke in izračunajte, koliko smo plačevali pred vojno in koliko plačujemo danes. Zato moramo zahtevati, da se banovinske doklade že letos primerne znižajo, drugo leto bomo pa zahtevali od finančnega ministra, da se doklade v dravski banovini znižajo tako, kakor so v drugih banovinah.

Prehajam sedaj k najvažnejši zadevi, to je k proračunu mestne občine ljubljanske, radi katerega je bilo toliko nevolje in kritike in radi katerega so me trgali na vse strani. Ko je bil mestni proračun objavljen v časopisju, so ljudje na vse strani zabavljali, zakaj se naš predsednik nič ne briga zanj itd. Gospoda! Na ta zabavljanja odgovorim, da tudi občinski svetniki nismo dobili v roke proračuna prej, nego je bil objavljen v časopisju. Ko bi pa bili tisti zabavljachi prišli k meni, bi lahko vsakemu zagotovil, da se občinske doklade ne bodo zvišale niti za vinar, dokler bom jaz sedel v občinskem svetu oziroma v finančnem odboru. Če bi melo priti do kakega zvišanja, rajše odstopim, kakor da, da bi

dopustil, da se doklade zvišajo tudi za en sam procent.

Gospoda moja! Ni bilo lahko delo spraviti mestni proračun v ravnovesje. Črtati smo morali za osem milijonov izdatkov, pri tem pa gledati, da mestno gospodarstvo radi tega ne bo preveč trpelo. Imeli smo vsega 12 sej pri občini ter smo na vsaki seji delali najmanj štiri ure. Iz tega lahko razvidite, kako ogromno delo smo morali opraviti, da smo spravili mestni proračun in mestno gospodarstvo v sklad s plačilno zmožnostjo ljubljanskih davkoplačevalcev. Izdatkov nismo povišali niti za vinar in je bilo radi tega vse tisto zabavljanje, s katerim se jemlje javnim funkcijonarjem samo veselje do dela v javnih zastopih, popolnoma odveč. Pri prihodnjih volitvah si bodo nezadovoljneži lahko izbrali druge zastopnike, ki se bodo lahko sami prepričali, kako prijetno je delo za javne zadeve. Uverjen pa sem, da nihče ne bo hotel prenesti take kritike, kakor sem jo moral prenesti jaz, čeprav se občinske doklade niso nič zvišale, ampak naspotno celo za 5% znižale. Pri tej priliki se moram zahvaliti g. Sossu za vso podporo, ki mi jo je nudil pri mojih prizadevanjih za ublažitev težkega položaja hišnih posestnikov in gospodu načelniku finančnega odbora g. Tavčarju, ki je pokazal polno razumevanje za to, da se ljubljanskim davkoplačevalcem ne morejo naložiti nikaka nova bremena. Njegova nemala zasluga je, da so se občinske doklade znižale za 5%.

Kar se tiče dimnikarjev, omenim, da sem dobil iz Osijeka obvestilo, da se je tam dosegel sporazum z dimnikarsko drugo glede tarifov. Upam, da bomo tudi mi dosegli sporazum glede maksimalnih tarifov, kakor so ga dosegli v Osijeku. Sicer pa priporočam, da se vsi posestniki točno drže sedanje tarife.

Veliko kritike smo slišali glede dimnikarskih del. Toda dimnikarski rajoni so določeni v zakonu in dokler se zakon ne spremeni, ne moremo mi v zadevi rajoniranja ničesar ukreniti.

Nadalje naj omenim, da je sedanja vlada v svoji deklaraciji poudarjala, da hoče delati sporazumno z gospodarskimi krogi. To vladno izjavo moramo z veseljem pozdravljati, ker le v skupnem delu s prizadetimi gospodarskimi krogi moremo upati na boljšo bodočnost. Gospodarskim krogom pa ne pripadajo samo trgovci, industrijalci in obrtniki, ampak v znatni meri tudi bivši posestniki. Če bi društvo hišnih posestnikov ne bilo, bi jih bilo treba ustanoviti, ker danes pomenijo hišni posestniki gospodarski faktor, s katerim morajo tudi drugi krogi računati. Zato je nujno potrebno, da ostane organizacija hišnih posestnikov taka, kakršna je. Ne sme se razdirati, temveč se mora z vsemi močmi delati na to, da še bolj napredujemo in da postane še močnejša, kakor je danes. To je dejstvo, katero bi morali upoštevati prav vsi hišni posestniki brez izjem. Če kdo ni s kako točko našega programa oziroma našega dela zadovoljen, pride lahko na naš občni zbor in tu pove svoje mnenje, kako bi se mogla ena ali druga stvar boljše narediti. S samim zabavljanjem in razdiranjem ne bodo dosegli ničesar, kakor tudi druge korporacije ne dosežejo ničesar, če niso složne in se pojavljajo v njih razdiralni elementi. Ker hoče sedanja vlada delati sporazumno z nami, je tembolj potrebno, da smo složni, da združimo vse svoje moči in se pod nobenim pogojem ne cepimo. Če niso zadovoljni s sedanjim odborom, oziroma z njegovim delom, lahko izvolijo drug odbor, ki jim bo bolj ugajal. Naj z njim poskusijo svojo srečo. Mi radi odstopimo in prepustimo vodstvo drugim, če bo večina mnenja, da bodo drugi ljudje boljše zastopali interese hišnih posestnikov.

Imam tu še neko točko, glede katere smo tudi slišali mnogo kritike in glede katere se nam je predbacivalo, da ničesar ne storimo. To je namreč obrestna mera od hipotekarnih posojil. Gotovo je, da je obrestna mera velike važnosti za hišne posestnike in mi tega velevažnega vprašanja tudi nikdar nismo pustili z vidika. Gospoda! Še predno sem prišel v upravni svet Mestne hranilnice ljubljanske, sem se boril za znižanje obrestne mere. Vedno sem zastopal stališče, da je sedanja obrestna mera od hipotekarnih posojil previsoka in da jo je treba znižati. Je pa znižanje obrestne mere silno težavna in komplicirana zadeva. Treba je namreč pomisliti, da imajo vlagatelji, ki so svoj čas denar vlagali v hranilnice, mesto da bi ga morda uporabili za kupčije, nekako pogodbo z dotičnim denarnim zavodom, pri katerem so nalagali svoje prihranke. Če se sedaj zniža obrestna mera, imajo popolno pravico, da zahtevajo svoj denar nazaj, če z znižanjem niso zadovoljni. Predno se obrestna mera zniža, je treba o tem obvestiti vse vlagatelje, da morejo pravočasno razpolagati s svojimi vlogami. Zato se z enostavno uredbo ne more obrestna mera znižati, ker bo vsak vlagatelj zahteval, da se mu izplača toliko, kolikor se mu je obljubilo takrat, ko je vložil svoje prihranke.

Kljub temu težkemu položaju sem predlagal, da se obrestna mera zniža, toda nateletel sem na odločen odpor pri vlagateljih, ki so rekli: Ali smo mar zato hranili in varčevali, da bomo sedaj izgubili svoj denar na ljubo dolžnikom? Predsednik, minister Hribar, je pristal na to, da se znižajo obresti za vloge ne pa tudi za posojila. Proti temu smo vsi ogorčeno ugovarjali in smo zahtevali, da se morajo znižati obresti tudi za posojila, če se že znižajo za vloge in tako na prvi seji ni prišlo niti do glasovanja.

Na drugi seji smo se zedinili in sklenili, da se obresti vsaj nekoliko znižajo. Toda kaj se je zgodilo? Prišli so nekateri in so protestirali proti vsakemu znižanju, češ da zavod tega ne prenese. Na znižanju obrestne mere sva še nadalje vztrajala samo jaz in dr. Bohinjec, vsi drugi, ki so vlagatelji, so pa bili proti vsakemu znižanju in niso hoteli o njem ničesar slišati. Iz tega lahko vsakdo razvidi, da sem storil za znižanje obrestne mere pri hipotekarnih posojilih vse, kar je bilo v mojih močeh. Če s svojimi prizadevanji nisem uspel, ni to moja krivda. Čudežev ne znam delati, in jih tudi od mene nihče zahtevati ne more.

Naj povem še to. Ko sem bil izvoljen v ravnateljstvo Mestne hranilnice, so slučajno prišli na to, da imam pri Mestni hranilnici dolg, da se nahajam tudi jaz med dolžniki kot drugi. Ko so zvedeli za to dejstvo, so se pritožili na trgovinsko ministrstvo in zahtevali, da se me odstrani iz ravnateljstva. Ministrstvo je tej pritožbi ugodilo in razsodilo, da kot dolžnik ne morem biti v ravnateljstvu, ker stoji na stališču, da morejo biti v ravnateljstvu samo vlagatelji, in tako sedaj jaz nisem več član ravnateljstva Mestne hranilnice. Tak je torej položaj, in tisti, ki drugače govorijo, delajo meni veliko krivico.

Glede znižanja obrestne mere pri Mestni hranilnici ljubljanski mora končno odločiti Mestna občina ljubljanska, ki mora varovati svoje interese, kakor tudi interese Mestne hranilnice, odnosno njenih vlagateljev. Je torej pred vsem vprašanje, če bo Mestna občina dovolila znižanje obresti. Upam, da bo mogoče to doseči, toda treba je skupnega dela, če hočemo doseči kak uspeh. Predvčerajšnjem sem govoril z gospodom predsednikom Hribarjem, ki mi je rekel, da dela na to, da znižata obrestno mero Državna hipotekarna banka in Narodna banka za uloge vsaj na

3%. Če se to doseže, potem bodo tudi drugi denarni zavodi lahko znižali obrestno mero. Dokler pa DHB, oziroma Narodna banka ne zniža obrestne mere, jo tudi drugi denarni zavodi ne morejo znižati, če nočejo izgubiti vseh svojih vlog, ker je jasno, da ne bo nihče nalagal svojega denarja v zavodih, ki plačujejo nižje obresti, ampak ga bo nosil v zavod, ki plačuje 4% obresti. Prišlo je pa sedaj še nekaj drugega, namreč zaščita kmetov. Zaradi zaščite kmetov ima Mestna hranilnica zamrznjenih mnogo milijonov, ki jih ne more mobilizirati in je prišla radi tega v težaven položaj. Kmetje bodo začeli vračevati svoje obroke šele čez eno leto in pri tem plačevali samo 4½ obresti, Mestna hranilnica mora pa kljub temu izpolnjevati svoje dolžnosti. Vztrajam pa za svojo osebo kljub temu, da se sedanja obrestna mera zniža. Kot sem že omenil, sem govoril z gospodom predsednikom Hribarjem, ki mi je obljubil, da bo delal na to, da se z uredbo zniža obrestna mera, ker drugače to ne bo šlo. Seveda pa bodo k temu morali prisiliti najprej državne zavode, kajti dokler ti ne znižajo obresti, jih tudi drugi denarni zavodi ne morejo. V Mariboru so obrestno mero celo zvišali od 8 na 10%, da so mogli kriti stroške.

Tak je torej sedanji položaj. Tisti, ki mislijo, da je naša krivda, da je obrestna mera še vedno previsoka, naj gre do finančnemu ministru, pa bodo videli, kaj bodo dosegli. Gospodje, treba je delati, ne pa samo zabavljati, da nismo ničesar storili. Kdor vse to trezno premisli, vidi, da je stvar popolnoma drugačna, kakor si jo pa gotovi gospodje predstavljajo. Pri znižanju obrestne mere je treba upoštevati tudi dotok novih vlog. Če bi samo en zavod znižal obresti, je prav gotovo, da ne bo dobil nobenih novih vlog, mora izterjati stara posojila. Mislim, da mi ni treba poudarjati, kakšne katastrofalne posledice bi imelo v sedanjih časih izterjavanje starih posojil.

Pojavljajo se zahteve, naj se amortizacijska doba razširi. Tudi mi smo za to, toda v sedanjih razmerah je to nemogoče, dokler tega ne stori država. Mi smo storili vse, kar je bilo v naših močeh, da se omili težko stanje hipotekarnih dolžnikov. Napravili smo nešteto vlog na ministrstvo za zniževanje obrestne mere in ni naša krivda, če tega nismo dosegli. Neugodno je tudi to, da je pri nas obrestna mera še vedno precej nižja kot v južnih krajih, kar seveda tudi težko vpliva na znižanje obresti pri naših denarnih zavodih. Gospodje! Kdor misli, da bo dosegel samo z zabavljanjem kakšne uspehe, se zelo moti. S tem bo samo razdiral naše delo in poslabšal položaj. Kdor mi ne verjame, naj pregleda sejne zapisnike Mestne hranilnice, pa se bo tam lahko prepričal o mojem delu. Če me bo pa kdo le prehudo obrekoval, mu lahko tudi pri sodišču dokažem, koliko sem storil za znižanje obrestne mere. Naj pridejo vsi tisti nezadovoljneži v našo organizacijo in delajo z nami. Z združenimi močmi bomo skušali doseči, kar se doseči more. Posameznik ne pomeni nič.

Toliko sem imel dodati k poročilu g. tajnika.

Občni zbor društva hišnih posestnikov v Studencih

Dne 24. marca t. l. se je v veliki dvorani gosp. Špuraja vršil dobro obiskani občni zbor Društva hišnih in zemljiških posestnikov za Studence in okolico v Studencih, katerega se je udeležil tudi zvezni predsednik gosp. Ivan Freljih in več delegatov mariborskega društva hišnih posestnikov.

Po pozdravnem nagovoru v slovenskem in nemškem jeziku se je predsednik No-

vak spomnil smrti blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Ujedinitelja in v počestitev njegovega spomina odredil enominuten molk, na kar je celi občni zbor zaklical »Slava mu«. Nato je predsednik Novak pozval navzoče, da prisežejo vdanost in zvestobo novemu kralju Petru II., na kar je po obširni dvorani zadonelo: »Živel kralj Peter II.«.

Nato je preds. Novak podal obširno poročilo o delovanju odbora ter pozival navzoče, da se vsi strnejo v društvu za obrambo svojih pravic, ter jim priporočal, da se vsi naročijo na društveno glasilo »Moj dom« in da se točno ravna po tam natisnjenih navodilih, da se tako obvarujejo marsikaterih neprijetnosti.

Po izčrpnem poročilu, ki ga je podala tajnica g. Novakova Marica, ter po poročilu blagajnika g. Jurija Korošca in pregledovalcev računov se je prešlo k volitvi in je bil soglasno izvoljen sledeči odbor: za predsednika Novak Ivan, podpredsednik Kuralt Franc, odborniki: Vošnik Franc, Gradišnik Ivan, Gradišnik Franc, Malek Avgust, Lesar Anton, Korošec Jurij, Zimšek Anton, Gobec Franc, Majhen Ivan in Novak Marica; namestniki: Belina Rok, Antončič Franc, Omulec Rudolf; tajnica: Novakova Marica; blagajnik Zimšek Anton; pregledovalca računov: častni član Vokač Srečko in Majhen Ivan.

Nato je zvezni predsednik g. Freljih obširno poročal o davčnih zadevah in drugih perečih vprašanjih, ki se tičejo hišne lastnine, ter pozival zborovalce k skupnemu delovanju v prid društva in za razširjenje te prepotrebne organizacije.

Ko je bil s tem dnevni red izčrpan, se je preds. Novak zahvalil zveznemu predsedniku, delegatom mariborskega društva in vsem navzočim, ter zaključil občni zbor.

Razno

Prispevki za bednostni sklad.

Kraljevska banska uprava dravske banovine je izdala o pobiranju izredne davščine delojemalcev in službodavcev za bednostni sklad Dravske banovine vsem davčnim upravam v Dravski banovini tole okrožnico: Po § 1. pravilnika o izredni davščini delojemalcev in službodavcev z dne 23. marca 1933, Službeni list kos 31, morajo vsi službodavci nameščencev in delavcev, zavezanih socialnemu zavarovanju in samostojne pokojninske ustanove plačevati v »Bednostni sklad« 1% od vseh kosmatih zaslužkov in mezd, odnosno pokojnin, ne glede na višino uslužbenskega davka. Po lanskem pravilniku je bil davčni minimum iz prvega odstavka tega paragrafa odločen tudi za obveznost plačevanja 1% po službodavcih, sedaj pa morajo službodavci plačevati 1% od kosmatih zaslužkov v vseh primerih, ako so njihovi delojemalci zavezani socialnemu zavarovanju. Novi pravilnik je pritegnil k prispevanju v »Bednostni sklad« tudi one službodavce, ki so bili doslej oproščeni.

Kolekujte vloge in prošnje! Kabinetu gospoda ministra socialne politike in narodnega zdravja, kakor tudi sekretarijatu gospoda bana prihajajo dnevno od raznih strank in društev nekolkovane vloge in prošnje. Stranke se v lastnem interesu opozarjajo, da morajo biti vse vloge in prošnje, ki naj se pri državnih uradih obravnavajo, pravilno kolkovane, ker se jih sicer po zakonu ne sme in ne more obravnavati. Društva, ki so po zakonu oproščena kolkovanja vlog, morajo to pravilno označiti na vlogi.

Perilosušilnik. Kompletna oprema za navijanje na drogeve, v prav dobrem stanju, poceni naprodaj pri gostilničarju Slobočnik (Cokan), Medvedova cesta št. 24, Ljubljana VII.

Kongres Glavne zveze društev hišnih in zemljiških posestnikov kraljevine Ju-

goslavije se bo vršil koncem meseca oktobra ali v začetku novembra tega leta. Kraj zborovanja z dnevnim redom bomo priobčili v prihodnji številki, ki jo bomo skušali izdati v najkrajšem času. Občni zbor Pokrajinske zveze društev hišnih posestnikov za Slovenijo se bo radi tega sklical kasneje.

Hiša bodočnosti?

V nekem newyorškem predmestju se bliža izvršitvi prva stavba na svetu, ki nima oken. Istočasno doznavamo, da so v Angliji na dveh krajih delali poskuse za gradnjo stavb, ki sicer imajo okna, vendar so ta vzdana, tako da jih ni mogoče odpirati. To so prvi poskusi za hišo bodočnosti.

Namen takih stavb je, kolikor mogoče zabraniti vstop zunanjega prašnega in umazanega zraka (predvsem v mestih) in ustvariti stanovanjske in delovne prostore, ki naj imajo vedno pravilno temperaturo, zračno vlago, zadostno množino kisika in svežega zraka. Sedaj zastopimo, zakaj tukaj okna niso potrebna.

Vse to se sprejema avtomatično in so vsi prostori opremljeni z dvema velikima lijakoma, ki jih moremo danes arhitektonsko spretno maskirati. Po enem lijaku se dovaja svež zrak, potom drugega se pa odvaja tobačni dim in izrabljen zrak. V Londonu so n. pr. zgradili Cumberland-Hotel na ta način, da 54 velikih lijakov dovaja na uro 2000 ton zraka.

Zanimivo je, da v Angliji ne morejo sprejeti ameriška izkustva glede temperatur in zračne vlage. Medtem ko so v Angliji tudi pozimi zadovoljni s temperaturo 15 do 16° C v spalnici, zahtevajo Amerikanci mnogo višje temperature. Isto velja tudi za poslovne prostore.

Važna je regulacija temperature za tovarne, kjer se n. pr. za barvotisk in izdelavo umetne svile zahteva popolnoma določene temperature.

Davčne prilike v Nemčiji.

S 1. aprilom je bila zaključena zimska pomožna akcija, ki jo je letos že drugič uvedel Hitlerjev režim. Po uradni objavi je bilo zbranih v teku petih mesecev, to je od novembra do konca marca 362 milijonov mark v gotovini in skoraj toliko v živilih in obleki. Akcijo so vodili posebni oddelki narodno-socialistične stranke, ki so seveda tudi delili podpore iz teh sredstev. Podpore so bili deležni samo zanesljivi hitlerjevci. Hitler je sprejel voditelje te pomožne akcije ter se jim zahvalil za njihov trud in požrtvovalnost. V svojem govoru je poudaril tudi politični pomen te akcije, ki naj vsemu svetu pokažejo notranjo solidarnost nemškega naroda pod sedanjim režimom. Lahko bi bili naložili tudi za 350 milijonov mark novih davkov, je dejal Hitler, toda tega nismo hoteli, marveč smo apelirali na dobrosrčnost in požrtvovalnost nemškega naroda, da ga tako tudi v moralnem in duhovnem pogledu preporedimo.

Istočasno je bila objavljena tudi statistika o plačanih davkih v preteklem poslovnem letu, ki je končalo z 31. marcem. Iz te statistike se vidi, da so Nemci plačali 8 milijard davkov, to je za eno milijardo več, kakor prejšnje leto. Ker je tudi dobrodelna zimska akcija bila izvršena pod pritiskom, in se je posameznim podjetjem prispevek za pomožno akcijo kratko malo predpisal, se lahko reče, da so Nemci v preteklem poslovnem letu plačali za poldrugo milijardo več davkov, kakor poprej. Če se pri tem upošteva še dejstvo, da je nemški izvor na mrtvi točki in da posluje industrija in trgovina le z največjimi težavami, se vidi, kako silen pritisk izvajajo davčne oblasti na davkoplačevalce, med katerimi vlada silno nezadovoljstvo, ki pa seveda pod strogo cenzuro ne pride v nemškem tisku nikjer do izraza.